

El buit i la impotència pels que han marxat

Una dona de la Ràpita i una altra de Batea transmeten la tristor excepcional i les dificultats per a elaborar el dol que envolten la mort en solitari de pacients covid ingressats als hospitals ebrencs

Terres de l'Ebre Ò. Meseguer

Fa un any que repetim que darrere de l'estadística i les xifres fredes hi ha vides. Vides que es perden, familiars angoixats que no aconsegueixen elaborar el dol i supervivències que trontollen. Amb noms i cares. A les Terres de l'Ebre s'han registrat 170 defuncions per covid des de l'inici de la pandèmia, enmig d'una certa confusió a l'hora de fer el còmput. Tant és, alguns han mort per covid tot i no ser positius en el moment de morir. El que queda és la impotència dels seus familiars. **"Impotència, incertesa, deshumanitat"**. La Carme, de la Ràpita, recorre sovint a estes paraules quan explica la seua experiència, en què els seus dos pares, que estaven ingressats a la residència VIMA de la Ràpita, van agafar la covid i la seua mare, de 95 anys, va acabar morint sola a l'Hospital de la Santa Creu de Jesús. El seu pare, Vicent Salvador, de 93, va ingressar a l'hospital d'Amposta, tot i ser pràcticament asintomàtic, perquè **"ja estava malament dels pulmons"**. La seua mare, Maria Cinta Arasa, sí que va tenir febre i altres símptomes. La van portar al Verge de la Cinta i la van derivar a Jesús com a centre de pacients covid de perfil sociosanitari. Va estar dos setmanes a la zona covid i després, tot i donar negatiu i passar a planta, va quedar **"apallissada"** i va acabar morint.

Vicent **"va revifar"** i torna a estar a la residència. Sa mare ja no hi és i Carme té una espina clavada perquè no se'n va poder acomiadar. **"Se m'ha quedat dins i és difícil de pair"**. Coincidint amb els darrers dies de vi-

Vicent i Maria Cinta -víctima mortal de la covid- en una imatge d'arxiu cedida per la seua filla Carme de quan van fer 65 anys de casats.

da de la seua mare, a la planta de l'hospital sociosanitari on estava ingressada aleshores hi havia un brot de covid, i tot i que Carme tenia formalment la possibilitat de visitar-la "cinc minuts" amb un EPI, es va reprimir: **"Vam decidir entre tota la família que era millor que no hi anés. Va ser un dilema molt gran, no saps què fer, te trobes entre l'espasa i la paret"**, rememora. El règim de visites immediatament anterior havia estat igualment dur. Primer perquè tenia el pare i la mare ingressats cadascun a un lloc diferent: **"Va ser un caos, un desastre. Vaig estar 24 hores sense saber que mon pare estava ingressat a Amposta"**. Després, per l'empijorament sense retorn de Cinta:

"Em trucaven tots els dies, però no podies anar-hi quan volles ni estar l'estona que volies... ella no ho entenía perquè no comprenia la situació, només sabia que es quedava tota sola i em deia que no s'hi volia quedar", recorda amb amargor. Carme, que la visitava cada dia a la residència abans de l'estat d'alarma, no hauria pogut imaginar un final tan trist. **"Amb un jove si no se li complica penses que 'ja ho passarà' i l'època de la covid serà una anècdota de la vida, però ells se'n van"**, expressa Carme, amb referència a tota una generació sobre la qual més directament ha impactat el virus.

DOBLE IMPACTE Encara resulta més impactant fins i tot la història de

Mercè Ferré, de Batea. Entre l'1 i el 3 de gener va enterrar el seu pare, Josep Ferré Suñé, de 67 anys, i el seu tiet, Francisco Antoni Ferré Suñé, de 60. Oficialment, només Josep va morir de covid.

Mercè sospita que, coincidint amb el brot que va afectar Batea a la tardor, i que va obligar les autoritats sanitàries a fer-hi un cribratge massiu, el seu pare es devia infectar al café, on anava diàriament a fer la partida de cartes, i el virus es devia escampar per la família amb motiu del sopar de l'aniversari de la filla de Mercè. Van acabar donant positiu ella i la seua parella i la seua filla; els sogres, els cunyats... gairebé tots excepte el seu tiet Francisco Antoni.

Al seu pare, Josep, l'havien d'operar el 16 de desembre d'una fístula, però en sortir positiu a la PCR prèvia ja no el van intervenir. La matinada del dia 17 va cridar a la mare des de l'habitació on estava confinat a casa: delirava, deia que s'ofegava. Del CAP de Gandesa el van enviar a l'hospital de Móra, on el van entubar, i d'allí al Verge de la Cinta, on va ingressar a l'UCI. Per a no sortir-ne amb vida. **"No podíem anar-lo a veure, a més natros estàvem confinats"**, repassa Mercè, que té clar què va ser el pitjor: **"Ens feien una trucada diària a les 12 h si no empijorava la situació. Això era horrible. Encara ara quan sona el telèfon tremolo, em costa agafar-lo o li dic a ma mare que si no és molt urgent m'envie un whatsapp"**, explica, en un símptoma postraumàtic evident. Relata que el 30 de desembre a Josep li van canviar l'antibiòtic i van alertar la família que si no reac-

cionava en 24 hores, podien esperar el pitjor desenllaç.

"El dia 31 ens van dir que podíem anar-hi perquè no passaria el matí, i poc després d'arribar a Tortosa va morir. Abans ens van aconsellar que no entréssim a veure'l perquè en estar entubats s'unflen i tampoc no podíem estar amb ell ni tocar-lo; en tot cas l'haguéssim vist darrere d'un vidre", continua Mercè. **"Molt i molt trist"**, resumix. Havia vist el seu pare sa -tenia colesterol i la tensió alta, però cap malaltia greu- per l'aniversari de sa filla, i ja no l'havia tornat a veure. La factura personal no és innòcua. **"Quan veig les UCIs a la tele, no puc mirar-ho, se'm representa mon pare i el fet que morís tot sol"**, se sincera, i tanca amb una reflexió: **"Te penses que no t'ha de tocar i que 'molt serà que no ho passem', però és més greu del que sembla, veus que el que surt per la tele no és mentida"**.

Per a acabar-ho d'adobar, el dia 1 de gener, amb motiu de l'enterrament del seu pare -només hi van assistir "els de casa" i els seus cosins germans-, el seu tiet Francisco Antoni es va trobar malament i posteriorment, estant a urgències, va patir una embòlia que li va afectar tot el tronc del cervell. El dia 3 el van enterrar. El diagnòstic emocional és clar: **"L'havia afectat molt el fet que gairebé no el poguéssim visitar quan estava mitja família confinada i l'estat del germà gran..."** No va morir de covid, però la família està convençuda que no va superar la situació desencadenada per la covid. Se'n deuen dir víctimes indirectes, al marge de la llista oficial. ■

Problemes de concentració i tristesa, els efectes de la pandèmia entre els estudiants de la URV

Terres de l'Ebre Redacció

El Consell de Govern de la URV ha presentat els resultats de l'enquesta que s'ha fet als estudiants per a conèixer la seua percepció respecte diferents aspectes tècnics, formatius i emocionals derivats de la docència

en línia durant el primer quadrimestre de curs. Més de 2.600 estudiants van respondre el qüestionari, cosa que representa gairebé un 20% del col·lectiu. Entre diferents aspectes, l'enquesta ha volgut copsar l'estat emocional dels estudiants en temps de la covid. En una escala de

l'1 al 10, els problemes de concentració han estat els que més han destacat, amb una puntuació de 7,48, seguits de la percepció que la càrrega de treball era desbordant (7,26) i, en tercer lloc, un sentiment de tristesa que va dificultar afrontar les activitats de les assignatures

(6,57). Per contra, la por de contagiar-se, derivada de l'activitat presencial, ha estat l'aspecte que menys ha preocupat, segons l'enquesta, amb una puntuació de 5,62.

Tot i que la majoria de les persones que van respondre el qüestionari (un 38,45%) van afirmar que el

temps setmanal dedicat a l'estudi havia estat igual que abans de la pandèmia, un 57% de les persones enquestades assegura haver patit dificultats organitzatives (com la gestió del temps o problemes amb l'espai d'estudi, etc.).

Pel que fa a la docència, els i les estudiants han valorat molt positivament (amb un 7,81 sobre 10) el campus virtual, així com l'accés al programari recomanat (un 7,4%) i amb un 5,14 la bibliografia i altres recursos. ■